

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa G. A.
przeciwko „A.” spółce akcyjnej w likwidacji w Ł.
i Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej w Łodzi
przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Łodzi
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym 16 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 9 listopada 2021 r., sygn. akt I AGa 130/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki G. A. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 9 listopada 2021 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01,

OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy obywatel pozostając w sporze z aparatem państwa posiada interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. do ustalenia faktów prawotwórczych pozostających w sferze kognicji sądów powszechnych zmierzających w istocie do ustalenia istnienia, nieistnienia prawa, odpowiedzialności, jeżeli w ramach powództwa o ustalenie powód dąży do ustalenia okoliczności mających wpływ przestankowy na sferę prawną dotyczącą zaistnienia, niezaistnienia okoliczności uzasadniających złożenie wniosku o upadłość lub ewentualnie nie ponoszenie winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość; 2) czy możliwość złożenia powództwa o ustalenie na podstawie art. 189 k.p.c. na drodze powództwa cywilnego do sądu powszechnego jest wyłączona jeżeli obok tego postępowania toczy się postępowanie administracyjne lub sądownoadministracyjne, którego zakres postępowania m.in. dotyczy zagadnień leżących u podstaw powództwa o ustalenie, a organ administracji nie skorzysta z uprawnienia wynikające z art. 189¹ k.p.c.; 3) czy prawidłowa interpretacja art. 189 k.p.c. prowadzi do wniosku, iż w zakresie relacji obywatela z państwem obejmuje on swoją dyspozycją analogiczne uprawnienia obywatela, jakie przysługują organowi w myśl przepisu art. 189¹ k.p.c., a w konsekwencji udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ramach przepisu art. 189 k.p.c. obywatelowi pozostającemu w sporze podatkowym z aparatem państwa przysługuje uprawnienie do wystąpienia do sądu powszechnego o ustalenie faktów prawotwórczych, jeżeli ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jest niezbędne dla oceny skutków podatkowych, prowadzonego postępowania, organowi podatkowemu.

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestia dotycząca rozumienia interesu prawnego na gruncie art. 189 k.p.c. była przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. Wskazano, że przepis ten zezwala na poczynienie ustalenia co do prawa lub stosunku prawnego, a nie faktu, nawet jeśli ten fakt ma doniosłość prawną. Nie ulega wątpliwości, że istnienie interesu prawnego

w rozumieniu art. 189 k.p.c. oceniane jest *ad casum*, przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności faktycznych i prawnych danego przypadku. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98; z dnia 17 grudnia 1997 r., I PKN 434/97). Wyartykułowane przez skarżącą problemy nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że zastrzeżenia dotyczące ustaleń poczynionych w toku postępowania administracyjnego powinny być weryfikowane w ramach administracyjnego postępowania odwoławczego, nie zaś w postępowaniu cywilnym, a skarżąca domagała się ustalenia faktów, które mają służyć jej uwolnieniu się od odpowiedzialności orzeczonej wobec niej na podstawie art. 116 § 1 o.p., a zatem domaga się, by sąd powszechny czynił ustalenia faktyczne na potrzeby równoległe toczącego się postępowania administracyjnego czy sądowoadministracyjnego. W istocie skarżąca kwestionują ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Apelacyjny, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Oparcie zaś wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości

interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Zdaniem skarżącej istnieje potrzeba wykładni art. 189, art. 189¹ k.p.c., które budzą poważne wątpliwości w orzecznictwie sądowym.

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości, uzasadniające w jej ocenie potrzebę wykładni powołanych przepisów, stanowią w istocie powtórzenie wyartykułowanych przez nią problemów, mających stanowić istotne zagadnienie prawne. Są one osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy. W istocie skarżąca pod pozorem potrzeby wykładni tych przepisów kwestionuje rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji, o czym była mowa wyżej. Nie ma zatem argumentów jurystycznych przemawiających za potrzebą wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w sformułowanych przez skarżącą kwestiach.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Ze względu sytuację materialną skarżącej o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.